

YÖNETMELİK

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

**ÖDEME HİZMETLERİNDE TR KAREKODUN ÜRETİLMESİ VE
KULLANILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, ödeme hizmetlerinde TR Karekodun üretilmesi ve kullanılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun çerçevesinde ödeme hizmeti kapsamına giren ve karekod kullanılarak yapılan ödeme işlemlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü ve altıncı fıkraları ile 18 inci maddesinin altıncı fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Alıcı: Ödeme işlemine konu fonun ulaşması istenen gerçek veya tüzel kişiyi,
  - b) Banka: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,
  - c) BKM: Bankalararası Kart Merkezi Anonim Şirketini,
  - ç) Dinamik karekod: Kullanılacak ödeme işlemine özel olarak üretilen ve tek kullanımlık olan karekodu,
  - d) Gönderen: Kendi ödeme hesabından veya ödeme hesabı bulunmaksızın ödeme emri veren gerçek veya tüzel kişiyi,
  - e) İşyeri: Bir mal veya hizmet bedeline ilişkin ödemenin Teknik Doküman kapsamında üretilmiş karekodlar kullanılarak yapılmasını alıcı taraf olarak kabul eden gerçek veya tüzel kişiyi,
  - f) İşyeri tarafından sunulan karekod: Müşterilerin, işyeri tarafından sunulan karekodu, kullandıkları uygulama aracılığı ile okuması ve ödeme işlemini başlatması esasına dayanan karekod modelini,
  - g) Karekod: Tarama usulü ile ödeme işlemlerinde kullanılmak üzere oluşturulan; alfa numerik verileri, karakterleri ve simgeleri depolayan, bakana göre sol alt köşede, sol üst köşede ve sağ üst köşede üç kare desen işaretleyiciden oluşan ve kare siyah-beyaz noktalar ya da pikseller şeklinde siyah ve beyaz modüllere sahip olan iki boyutlu kodu,
  - ğ) Karekod Üretici Kodu: TR Karekod üretebilmek için gerekli kodu,
  - h) Karekod Yönlendirme Sistemi: Karekodların ve içeriğinde yer alan bilgilerin ödeme hizmeti sağlayıcıları arasında transfer edilmesini sağlayan altyapıyı,
  - ı) Kullanıcı: Karekod kullanarak ödeme yapan gerçek veya tüzel kişiyi,
  - i) Ödeme emri: Ödeme hizmeti kullanıcısı tarafından ödeme işleminin gerçekleşmesi amacıyla ödeme hizmeti sağlayıcısına verilen talimatı,
  - j) Ödeme hizmeti: 6493 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde belirtilen hizmetleri,
  - k) Ödeme hizmeti sağlayıcısı: 6493 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde belirtilen kuruluşları,
  - l) Ödeme işlemi: Gönderen veya alıcının talimatı üzerine gerçekleştirilen fon yatırma, aktarma veya çekme faaliyetini,
  - m) Ödeme kartı: 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu kapsamında ihraç edilen banka kartları ve kredi kartları ile 6493 sayılı Kanun kapsamında ihraç edilen ödeme aracı niteliğindeki kartları,
  - n) Ödeme sistemi: Üç veya daha fazla katılımcı arasındaki transfer emirlerinden kaynaklanan fon aktarımlarının gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla yapılan takas ve mutabakat işlemleri için gerekli altyapıyı sunan ve ortak kuralları olan yapıyı,
  - o) Ödeme sistemi işleticisi: Ödeme sisteminin günlük işleyişinden sorumlu olan ve sistem işletimi için gerekli olan faaliyet iznine sahip tüzel kişiyi,
  - ö) Statik karekod: İçeriği sabit olan ve birden fazla ödeme işleminde kullanılabilen karekodu,
  - p) Teknik Doküman: 6493 sayılı Kanun çerçevesinde ödeme hizmeti kapsamına giren ve karekod kullanılarak yapılan her türlü işlem için karekod üretilirken uyulması gereken temel ilke ve kuralları belirleyen bu Yönetmeliğe ekli “TR Karekod İlke ve Kuralları” başlıklı dokümanı,
  - r) TR Karekod: Teknik Dokümanda yer alan usul ve esaslara göre oluşturulan ve 6493 sayılı Kanun kapsamındaki ödemelerde kullanılabilecek olan karekodu,
  - s) TR Karekod işlemi: Teknik Dokümanda yer alan usul ve esaslara göre oluşturulan karekod kullanılarak gerçekleştirilen ödeme işlemini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

TR Karekod ve Karekod Yönlendirme Sistemi

TR Karekod ile yapılacak ödemeler

MADDE 4 – (1) 6493 sayılı Kanun çerçevesinde ödeme hizmeti kapsamına giren ve karekod kullanılarak yapılan her ödeme işleminde, TR Karekod kullanılır.

(2) Banka, TR Karekod kullanılarak gerçekleştirilebilecek ödeme işlemlerine üst sınır getirebilir.

(3) Banka, ödeme hizmeti sağlayıcıları, TR Karekod işlemlerinin gerçekleştirildiği sistem işleticileri, işyerleri, dış hizmet sağlayıcıları gibi faaliyetleri karekod ile ödeme yapılmasıyla ilgili taraflardan gerekli bilgi ve belgeleri istemeye ve ihtiyaç halinde yerinde inceleme yapmaya yetkilidir.

(4) Ödeme hizmeti sağlayıcısının, işyerlerinin, gönderenin, alıcının ve ilgili diğer tarafların TR Karekod aracılığıyla başlatılan ödeme işlemleri ile ilgili, gerçekleşen ödeme işleminin mahiyetine bağlı olarak tabi olduğu diğer mevzuattan kaynaklanan sorumlulukları saklıdır.

TR Karekod üretimi ve Karekod Üretici Kodu

MADDE 5 – (1) TR Karekod, Karekod Üretici Koduna sahip olan ödeme hizmeti sağlayıcısı ve Banka tarafından uygun görülen ödeme sistemi işleticisi tarafından üretilir.

(2) Birinci fıkra kapsamında üretilecek TR Karekod, Teknik Dokümanda yer alan ilke ve kurallara uygun olarak üretilir.

(3) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, TR Karekod üretimi konusunda dış hizmet alımı yapabilir.

(4) Karekod Üretici Kodu, ödeme hizmeti sağlayıcısının ve Banka tarafından uygun görülen ödeme sistemi işleticisinin talebi üzerine BKM tarafından belirlenir ve internet sitesinde oluşturulacak listede duyurulur.

Teknik İlke ve Kurallar Rehberi

MADDE 6 – (1) TR Karekod kullanılarak belirli bir ödeme sistemi aracılığıyla gerçekleştirilecek işlemlere ilişkin iş akışlarını da içeren Teknik İlke ve Kurallar Rehberi, ilgili sistem işleticisinin başvurusu üzerine Banka tarafından belirlenir. Banka, ödemeler alanının gelişimi için gerekli görmesi durumunda, belirli bir ödeme hizmeti türü için de TR Karekod kullanılarak gerçekleştirilecek işlemlere ilişkin iş akışlarını içeren Teknik İlke ve Kurallar Rehberini hazırlamaya yetkilidir.

(2) Birinci fıkra uyarınca hazırlanacak Teknik İlke ve Kurallar Rehberinin dağıtım ve paylaşım prosedürü Banka tarafından belirlenir.

Karekod Yönlendirme Sistemi

MADDE 7 – (1) TR Karekod ile gerçekleştirilecek ödeme hizmetlerine ilişkin süreçlerde gerekli olması durumunda karekodun ve içeriğinde yer alan bilgilerin, ödeme hizmeti sağlayıcıları arasında transferini sağlamak üzere BKM tarafından Karekod Yönlendirme Sistemi kurulur ve işletilir.

(2) Karekod Yönlendirme Sisteminin işletim kuralları, katılım şartları ve maliyet prensibine göre ücretlendirme esasları dâhil olmak üzere bu maddenin uygulanmasına dair her türlü usul ve esaslar Bankaca belirlenir ve internet sitesinde ilan edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tarafların Hak ve Yükümlülükleri

TR Karekod işlemlerinde ödeme hizmeti sağlayıcısının yetki ve sorumlulukları

MADDE 8 – (1) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, TR Karekod kullanarak gerçekleştirilmesini sağlayacağı ödeme hizmetleri ile ilgili olarak, Teknik Dokümana uygun bir şekilde karekod oluşturulmasını sağlamakla ve TR Karekodla yapılacak ödemelerin güvenli ve sorunsuz bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

(2) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, 4 üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında belirlenen sınırları aşmamak kaydıyla, TR Karekod kullanılarak yapılacak ödeme işlemleri için üst sınır belirleyebilir.

(3) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, TR Karekodun üretilmesi esnasında mümkün olduğu ölçüde karekod kalitesinin ve okunabilirliğinin yüksek olmasına özen gösterir ve karekod bütünlüğünün korunmasını sağlar.

(4) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, TR Karekod kullanılarak yapılacak ödeme işlemlerinin karekodda yer alan bilgiler ile uyumlu şekilde gerçekleştirilmesinden ve ödeme işlemi gerçekleştirilirken karekodda yer alan bilgilerin bütünlüğünün korunmasından sorumludur.

(5) Ödeme hizmeti sağlayıcısı, statik karekod kullanılarak yapılacak ödeme işlemlerinde karekodun fiziksel güvenliği ve okunabilirliğinin korunması amacıyla ihtiyaç duyulan tedbirlerin alınması için gerekli özeni gösterir ve işyeri tarafından gerekli tedbirlerin alınmasına ilişkin olarak çerçeve sözleşmede gerekli hükümlere yer verir.

(6) Ödeme hizmeti sağlayıcısının, karekod üretimi için dış hizmet alması halinde gerçekleşen ödeme işleminin mahiyetine göre ödeme hizmeti sağlayıcısının tabi olduğu mevzuatta dış hizmet kullanımı ile ilgili yer alan hükümlere uyulur.

(7) TR Karekod işlemlerinde, ödeme işleminin gerçekleşmesinin ardından alıcının ödeme hizmeti sağlayıcısı alıcıya, gönderenin ödeme hizmeti sağlayıcısı gönderene işlemin gerçekleştiğine dair telefon, kısa mesaj ya da uygulama gibi uygun yöntemlerle en kısa sürede bilgi sağlamakla yükümlüdür.

TR Karekod işlemlerinde işyerinin sorumlulukları

MADDE 9 – (1) TR Karekod kullanılarak ödeme yapılmasına imkân sunacak işyeri, ödeme işleminin karekod ile yapılabileceğine ilişkin ödeme hizmeti kullanıcılarını bilgilendirmekle yükümlüdür. Bu fıkra kapsamında yapılacak bilgilendirme Banka tarafından belirlenecek gösterim şekline uygun şekilde yapılır.

(2) TR Karekod kullanılarak ödeme yapılmasına imkân sunacak işyeri, TR Karekod işlemlerinin karekodda yer alan bilgiler ile uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmesi ve ödeme işlemi yapılırken karekodda yer alan bilgilerin bütünlüğünün korunması konusunda gerekli özeni gösterir ve statik karekod kullanılarak yapılan ödeme işlemlerinde karekodun fiziksel güvenliği ve okunabilirliğinin korunması amacıyla gerekli tedbirleri alır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yabancılik unsuru içeren işlemler

MADDE 10 – (1) Yabancı ülke mevzuatına göre ihraç edilen ödeme araçları kullanılarak yurt içinde yapılan, işlemin taraflarından birinin yurt dışında yerleşik olduğu ve ödeme işlemi için yurt dışında yerleşik bir ödeme hizmeti sağlayıcısının altyapısından yararlanılan karekodlu ödeme işlemleri için TR Karekod kullanılması zorunlu değildir.

Uygulama esasları

MADDE 11 – (1) Banka, bu Yönetmelik hükümlerini yorumlamaya, bu Yönetmelikte yer almayan ya da açıklık bulunmayan konularda genel hükümleri de göz önünde bulundurarak karar vermeye, uygulamayı düzenlemek ve yönlendirmek için tebliğ, genelge ve talimat yayımlamaya yetkilidir.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Karekodla ödeme imkânı sağlayan ödeme hizmeti sağlayıcıları, kullanılan karekodları ve ilgili altyapılarını en geç 31/12/2021 tarihine kadar bu Yönetmelik, Teknik Doküman ve sundukları ödeme hizmetinin bir ödeme sistemi aracılığıyla işlem gerçekleştirilmesini gerektirmesi durumunda söz konusu ödeme sistemiyle ilgili hazırlanacak Teknik İlke ve Kurallar Rehberi ile uyumlu hale getirmek zorundadır. Banka, bu süreyi bir yılı geçmeyecek şekilde uzatmaya yetkilidir.

(2) İşyerlerine, ödeme kartları ya da Banka tarafından işletilen ödeme sistemleri aracılığıyla ödeme kabul etme imkânı sunan ödeme hizmeti sağlayıcıları, en geç 31/12/2021 tarihine kadar anlaşmalı oldukları işyerlerinde, Teknik Dokümanda yer alan, işyeri tarafından sunulan dinamik karekod yöntemi kullanılarak ödeme yapılmasına olanak sağlayan altyapıyı oluşturmakla yükümlüdür. Banka, bu süreyi bir yılı geçmeyecek şekilde uzatmaya yetkilidir.

(3) İşyerlerinin ödeme kartları ya da Banka tarafından işletilen ödeme sistemleri aracılığıyla ödeme kabul etme esnasında ödeme hizmeti sağlayıcılarının sundukları ödeme altyapısına ilave olarak farklı cihaz ve uygulamalar kullanması durumunda, kullanılan ilave cihaz ve uygulamaların sahipleri de işyerinde Teknik Dokümanda yer alan işyeri tarafından sunulan karekod yöntemi kullanılarak ödeme yapılmasına olanak sağlayan altyapının en geç 31/12/2021 tarihine kadar oluşturulması için gerekli önlemleri alır. Banka, bu süreyi bir yılı geçmeyecek şekilde uzatmaya yetkilidir.

(4) Banka, ödeme hizmeti sağlayıcısından, üçüncü fıkra kapsamında gerekli önlemleri alma konusunda makul bir gerekçe sunmaksızın çaba göstermeyen işyerine sunduğu ödeme altyapısı hizmetlerini durdurmasını istemeye yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız.](#)